

Rapport:

MØLLA SKRAMMELAN

- Drivhusets musikkverksted i Biermannsgården april/mai 2008 For 2. og 3. trinn

1. Målsetting

Drivhuset arbeider med å spre musikalsk verkstedsarbeid som en modell for kunstnerisk samarbeid mellom skoler og det profesjonelle musikkliv. Når Drivhuset våren 2006 flyttet inn i den idylliske Biermannsgården på Sagene fikk vi nye muligheter til å holde verksteder i eget hus. MØLLA SKRAMMELAN ble laget og gjennomført første gang våren 2007 og konseptet har i 2008 beholdt samme målsettinger som er å

- gi Oslo-skolene erfaringer med komposisjonsverkstedet etter Drivhusets modell
- få bruke Drivhusets spesielle instrumentsamling
- fokusere på den lokale forhistorien på Sagene /Mølla, og lage musikk som er inspirert av dette

2. Gjennomføring

Drivhuset team bestod av to musikere fra Drivhusets nettverk. I løpet av perioden var fire musikere engasjert i ulike duo-sammensetninger: **Amund Sjølie Sveen, Harald Skullerud, Isak Anderssen og Jon Halvor Bjørnseth**. Stuene i Biermannsgården var rigget til med mange spesielle instrumenter og lydskulpturer fra Drivhusets mange oppfinnerverksteder samt et utvalg av trommer og perkusjonsinstrumenter fra flere land. Ordet "Skrammelan" er et ordspill med *Gammelan* som er et indonesisk orkester der mange spiller sammen på metall-instrumenter. I Drivhusets versjon av et slikt orkester bruker vi både skrammel og mer sjeldne lyd-ting som vi har funnet og bygget i løpet av de siste 10 årene. Det var metallperkusjon med kakefat, lampe-føtter og boller, og en avdeling med tre-kasser, stokkofon og andre tre-instrumenter, tynne blåserør og store bass-rør i plast og ikke minst strenge-instrumenter som kunne spilles både med og uten bue. Nytt i 2008 var firkantør spesiallaget til et prosjekt ved Hønse-Lovisas hus tidligere på våren, og også et nytt strengeinstrument bygget på en skuff - altså en *skuffon*.

Verkstedet startet med oppvarming og utprøving av lyder sammen med gruppen. Den første komposisjonen ble som oftest gjort helt uten instrumenter, kun med lyder man lager med stemme, tramp og klapp. Her knyttet vi det an til historien om Akerselva i gamle dager, der vannhjul kunne drive mange slags fabrikker og verksteder. Så snart den første komposisjonen var klar, gjorde vi lydopptak som spor nr. 1 på CD-platen.

Deretter ble instrumentene tatt i bruk, og man fikk en periode der ulike grupper laget ulike avtaler, rytmer og klanger. Dette endte som regel opp i et litt lengre stykke med instrumentalmusikk. Gjerne med en tittel som "møllehjulenes dans" – "spikerverk-groove". Innspillingen ble gjort så snart verket var klart. Til slutt kunne vi som regel rekke ett eller noen ganger to korte verk til inn på CD-platen. Da var det fint å igjen kunne bruke stemmelyder eller talekor, men denne gangen sammen med instrumentene. I det siste stykket hendte det også at talekoret bygget på dialog om hva de hadde opplevd eller sett på veien. Når vi da tilslutt kunne overrekke den "nybrente" CD-platen til læreren var alle veldig stolte.

Timeplanen ble slik:

- 09.30 Oppvarming i sirkel – samarbeid, lytting og rytme
- 09.40 vokal-komposisjon basert på lyder fra gamle vannhjul, fabrikker, sagbruk, møller osv.
- 10.00 innspilling av vokalkomposisjon som spor 1 på CD
- 10.10 Instrumental-musikk – ulike grupper lager rytmer og klanger som settes sammen til en helhet.
- 10.45 innspilling av Instrumental musikk som spor nr. 2 på CD
- 10.50 Finne opp og spille inn et avslutningsverk i fellesskap
- 11.10 Overrekke av Mølla Skrammelan-CD til klassen - slutt

Tilsvarende timeplan ble også brukt for gruppe nr. 2 som startet kl. 11.30 Før og etter verkstedet valgte mange klasser å sitte ute i Biermannsgårdens hage og spise sin mat – været var fint hele tiden.

Lærerens rolle – inspirasjon

Det ble på forhånd ikke krevd spesielle forkunnskaper av de lærerne som fulgte gruppene, men vi hadde meldte fra om at vi gjerne ville ha aktive lærere som spilte og sang sammen med elevene. Det viste seg å fungere fint. Ved flere anledninger fikk vi umiddelbar tilbakemelding fra lærerne om at de fikk inspirasjon enten til å lage egne instrumenter, eller til å sette i gang med komponering med enkle midler.

3. Omfang og booking

Påmeldingen av interesserte klasser på forhånd var overveldende – vi registrerte ønske om påmelding for **2671** elever, men hadde bare **ca. 850** plasser å by på. Av praktiske grunner viste det seg vanskelig å alltid fylle opp maksimalt med 30 på alle grupper, mange grupper var på litt over 20 elever, og det ble uaktuelt å dele skoler slik at bare 8-10 elever skulle komme samtidig med en annen klasse. Det musikalske og sosiale fungerer også beste dersom rommet ikke er overfylt.

Skolene hadde fått beskjed om at de fikk plass, og oppfordring om å bekrefte at de kunne på oppsatt tid. Disse bekreftelsene var litt trege å få tilbake og flere purringer måtte sendes ut, pluss at man i enkelte tilfeller faktisk måtte ringe skolens kontor og sende sms til kontaktpersoner før bekreftelsen kom. Da årets Møllaprosjektet startet hadde alle grupper bekreftet at de skulle komme. Likevel var det én skole - Rosenholm - der interne misforståelser på skolen endte med at de uteble på dagen uten å gi beskjed på forhånd. Drivhuset unnlot ikke å gjøre oppmerksom på at den type avtalebrudd er uakseptabelt i og med at heller ikke de mange skolene på venteliste får utnyttet tomrommet. Møllergata skole hadde én klasse som heller ikke klarte å komme - de hadde tydeligvis ikke lest informasjonen godt nok, for de var på vei til en helt annen adresse i byen. Når vi ringte og etterlyste dem var de heller ikke i stand til å ta klassen med på første buss som ville ha gjort det mulig for dem å få med seg den tiden som var igjen.

Timeplanen for alle gruppene, en veibeskrivelse med kart, og informasjon om innholdet har lenge ligget på <http://drivhuset.musikkverksted.no/molla/>. Når vi trekker fra de elevene som ikke kom som avtalt hadde vi **ca. 566 elever og ca. 52 lærere** innom på Mølla Skrammelan i 2008.

VURDERINGER:

Tilbakemeldinger fra elever og lærere har vært entydig positiv - det bekrefter inntrykket fra i fjor - Mølla Skrammelan er gøy! Lærerne understreker også inspirasjon og ideer til musikkundervisning og kreativ bruk av hjemmelagde instrumenter. Det er også noe med opplevelsen av å dra på tur til dette spesielle huset der man jobber seriøst med lyd og musikk som gjør det til en minneverdig dag. Når vi sammenligner med andre mer generelle musikkverksteder vi ellers har så er det lett å se at den

historiefortellende rammen vi har med Akerselvas gamle møllehjul etc. gir en forståelig retning på kreativiteten som også fungerer fint. Elevene har opplevd samspill og kreativitet, men har samtidig fått høre og se et annet miljø enn det daglige. Som leder for Drivhuset er det også fint å se en bekreftelse på at alle musikere i vårt nettverk behersker denne formen og klarer å møte elevene på 2. og 3. trinn på en positiv og inspirerende måte. Slagverker Amund Sjølie Sveen var ny mann på laget i år og han var et inspirerende tilskudd.

Informasjonen om prosjektet har både blitt sendt ut flere ganger og lagt ut på nett. De fleste som kom virket godt orientert, men likevel er det noen skoler og lærere som ikke leser særlig nøye på programarket hverken før de melder seg på eller før de drar ut på tur. Noen sier rett ut til elevene og til oss at de ikke vet noe særlig om hva opplegget går ut på, og det synes vi er litt rart særlig når informasjonen er sendt ut i flere omganger og også ligger lett tilgjengelig på nett. I vårt tilfelle gjør det likevel ikke så mye, for elever og lærere får jo vite alt de trenger når vi treffes. Ved planlegging av nye verksteder må vi alltid ta med i beregningen at opplegg til samarbeid med lærere som vil kunne gi positive ringvirkninger for elevene bare vil bli fulgt opp av noen av skolene. Vi håper imidlertid at Drivhusets verksteder over tid vil være med å skape mer positive holdninger blant skolefolk til hvordan samarbeid med det profesjonelle kultur- og musikklivet kan fungere inn i en undervisningssituasjon.

Prosedyrene for påmelding og booking i Oslo DKS virker fortsatt noe tungvinte for oss, og det går mye tid og mange mail frem og tilbake for å gjøre alt riktig med loddrekning og ikke minst purring på bekreftelser fra travle lærere osv. I andre kommuner er det som regel en sentral koordinering som sikrer rettferdig fordeling av tilbudene, slik at de utøvende får en ferdig kjøreplan med hvilke skoler som har fått plass på gitte datoer.

En annen modell for de frivillige tilbudene ville være å godta at først påmeldte får først plass. Da kunne man ta imot telefoner og fylle opp bookinglista direkte, og mye arbeidstid ville vært spart. For å sikre litt rotasjon kunne man ha som en regel at alle skoler som var med i fjor ikke kommer med i år. Dette ligner vanlig billettbestilling for konserter eller kinoer og da ansees det ikke som urettferdig.

Ellers har samarbeidet med skolesekkens sekretariat fungert svært godt – det kommer raske og klare svar tilbake.

Det var selvfølgelig skuffende midt i verkstedsperioden å få svar på behandlingen av søknaden for 2009 - ingen Mølla Skrammelan i skolesekken for Oslo i neste runde.

Drivhuset har kreativt verkstedsarbeid og samarbeid mellom proffmusikere og barn og unge som hovedsatsing, og tilbyr en stor portefølje av ulike tematiske opplegg med forskjellige kunstneriske team til alle alderstrinn. Både Biermannsgården som arena og musiker-nettverket vårt har kapasitet til langt mer enn de ganske få skoledagene det ser ut til å bli med Oslo i neste runde (Beierbruas barn for 10 grupper). Drivhuset ønsker å ta opp en mer overordnet dialog med skolesekken for å se på mulighetene for musikalsk verkstedsarbeid i Oslo i et langsiktig perspektiv.

Mai 2008

Jon Halvor Bjørnseth
Drivhuset

